

BBABAC 6 - BACHELOROPPGAVE MED FORSKNINGSMETODE

Barn som lever med høykonflikt i to hjem

-En litteraturstudie

Universitetet
i Stavanger

Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Bachelor i barnevern

Stavanger/mars 2023

Kandidatnummer: 6047

Tegning: privat

Innholdsfortegnelse

1.0	Introduksjon	5
1.1	Bakgrunn for valg av tema	6
1.2	Formålet med oppgaven og presentasjon av problemstilling	7
2.0	Teoretisk forståelsesramme	8
2.1	Høykonfliktnivå	8
2.1.1	Signifikante andre	9
2.2	Mentalisering	10
2.2.1	Mentalisering påvirker barnets utvikling av sosiale kompetanse	10
2.2.2	Parentifisering	11
2.2.3	Mentalisering i lys av tilknytning	11
2.2.4	Foreldrekonflikter har negative påvirkninger for barnet	11
2.3	Forholdet mellom barnelova og barnevernsloven	12
2.3.1	Lov om barn og foreldre (barnelova)	12
2.3.2	Barnets rett til medvirkning og selvbestemmelsesrett	13
2.3.3	Lov om barnevern (barnevernsloven)	13
3.0	Metode	15
3.1	Litteraturstudie som metode	15
3.2	Inklusjon og eksklusjonskriterier	16
3.3	Litteratursøk og litteraturmatrise	16
3.4	Braun og Clarkes tematiske analyse	19
3.5	Metodediskusjon	19
4.0	Funn	21
4.1	Høykonfliktnivå er skadelig for barn	22
4.2	Barna blir fanget i midten av foreldrekonflikten	22
4.3	Barnevernet har en utfordrende rolle i møte med familier med høykonfliktnivå	23
4.4	Mangel på kompetanse som hinder for tverrprofesjonelt samarbeid	23
4.5	Særlig krevende saksområde som utfordrer barnevernsarbeideren	24

5.0 Diskusjon	25
5.1 Konsekvenser for barns psykiske helse	25
5.1.1 Barnet står i lojalitetskonflikt	26
5.1.2 Foreldres mentaliseringsevne	27
5.2. Barnevernsarbeiderens utfordringer i møte med barn som lever med høykonfliktnivå	29
5.2.1 Barnets medvirkning og innhenting av informasjon.....	30
5.2.2 Vurdering av barnets omsorgssituasjon	31
5.2.3 Barnevernsarbeiderens rolle utfordres i møte med lovverket	33
5.2.4 Manglende systematisk arbeid i tverrsektorielt samarbeid	34
6.0 Avslutning	35
Litteraturliste	36

Antall ord: 9984

1.0 Introduksjon

Det foreligger i dag oppdatert kunnskap om i hvilken grad det foreligger risiko for et barn som vokser opp i et miljø preget av høyt konfliktnivå (Gard & Wæhler, 2019).

I denne oppgaven ser jeg på barn i barnevernet, som har skilte foreldre og bor i to hjem med høykonflikt. Jeg utforsker, gjennom en litteraturstudie, hvordan barn påvirkes av et pågående høyt konfliktnivå mellom biologiske foreldre. Risiko kan forstås som en forhøyet sannsynlighet for uønsket utvikling hos et barn på bakgrunn av situasjoner barnet blir eksponert for (Gard & Wæhler, 2019). Videre påpeker de at familier med høyt konfliktnivå over tid skader barnets utvikling, i tillegg til at barnets livskvalitet og trivsel blir satt til side.

Ifølge lov 18. juni 2021 nr. 97 om barnevern (barnevernsloven) regulerer myndighetens inngripen overfor foreldre. Barnevernet har myndighet til å gripe inn dersom barnets helse og utvikling står i fare, det følger av barnevernsloven §1-1. Barnevernstjenesten sitt ansvar for barn og unge gjelder også i saker hvor foreldre ikke bor sammen og har en konflikt som går utover omsorgen for barna. 1.januar 2022 ble en ny barnevernsreform iverksatt, også omtalt som oppvekstreformen (Barne-og familiedepartementet, 2021). Målet med barnevernsreformen er et bedre barnevern hvor tidlig innsats og forebygging overfor barn og unge, og deres familier som er i kontakt med barnevernet. Barnevernsreformen og ny barnevernslov skal sikre bedre lovverk og ansvarsfordeling mellom kommune og stat.

Det følger av jf. lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre (bl.) at barnelova regulerer forholdet mellom foreldre og barnet. Spørsmål om barnets faste bosted og samvær kan være gjeldene når foreldrene bor hver for seg (Barne,-likestillings-og inkluderingspartementet, 2013; Heggdalsvik, 2020). Det er pålagt ett tverretatlig samarbeid mellom barnevern og familievern i høykonfliktsaker, som reguleres av forholdet mellom barnevernsloven og barnelova. Familievernkontorene, som er en statlig spesialtjeneste, hjelper familier i foreldrekonflikt ved mekling etter jf. forskrift om mekling etter ekteskapsloven og barnelova 18. desember 2006 nr. 1478. Familievernkontorene kan bistå foreldre i konflikt ved rådgivning jf. lov 19. juni 1997 nr. 62 (familievernkontorloven), første ledd annet punktum og tredje ledd. Familievernkontoret har imidlertid ingen myndighet til å vedta avgjørelser om hvem som skal ha omsorgen for barnet, det mandatet ligger hos domstolene.

Rettsikkerheten for barn og foreldre som mottar hjelp fra barnevernstjenesten styrkes av at flere instanser er involvert (Barne- og familiedepartementet, 2021). Kojan & Christiansen (2016) viser til kompleksiteten i oppgavene barnevernsarbeideren står ovenfor i arbeidet med risikoutsatte barn og unge (s. 20). Barnevernsarbeideren skal arbeide for barnets beste, og barnets medvirkning skal tas hensyn til i saker som handler om dem. Når konfliktnivået er høyt i omsorgssituasjonen, har foreldrene ofte mistet fokus på barnets beste. Barnevernet blir da en viktig instans for å undersøke og vurdere omsorgsevnen i slike saker.

Beslutningsarbeidet skal være kunnskapsbasert gjennom forankret forskningsarbeid og bruk av teoretiske modeller med bred kvalitet (Læret & Skivenes, 2016, kap.2). Bufetat, som er det statlige barnevernet, har ansvar for å sette inn foreldrestøttens tiltak henholdsvis;

Multisystemisk terapi (MST) og Parent Management Training-Oregon (PMTO) som er aktuelt i høykonfliktsaker (Martinsen, 2012, s. 65). Foreldrene er rollemodeller for barnet, dermed er foreldrenes emosjonsregulering av betydning for i hvilken grad foreldrene håndterer egne følelser og barnets (Apeland & Laland, 2018).

1.1 Bakgrunn for valg av tema

Jeg var nylig på et intervju til en stilling i barnevernstjenesten, hvor jeg fikk mange spørsmål knyttet til konflikthåndtering. Spørsmålene dreide seg om hvordan jeg forholder meg til vanskelige saker over tid og hvilket syn jeg har på foreldrekonfliktsaker. Dette vekket en interesse i meg til å utforske temaet, og undersøke hva som finnes av nyere forskning på området.

Det følger av bestemmelsen jf. barnevernsloven §1-1 at dersom barn og unge lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling. Er det nødvendig at barnevernet kobles på for å gi familiene støtte, og sikre barna den riktige hjelp og omsorg. Barnas trygghet og sikkerhet skal alltid ivaretas (Gjedrem, 2018, s. 63–64) De påpeker at barnas beste skal alltid legges til grunn også tilfeller der alternativ omsorg vurderes. Vallesverd (2018) beskriver høykonfliktnivå mellom foreldre som kan føre til omsorgssvikt, som et samfunnsaktuelt tema (s. 104). Mange barn i vårt samfunn opplever at foreldre skiller lag. I 2020 gjaldt dette 25 000 barn i Norge (Barne-, ungdoms og familiedirektoratet, 2020).

Høykonfliktnivå påvirker foreldrenes emosjonelle omsorgsevne og er skadelig for barnets helse (Kvello, 2015, s. 163–169). Mentaliseringsevnen påvirkes av høykonflikt og kommer til uttrykk gjennom foreldrenes manglende evne til å se hvordan konflikten påvirker barnas atferd. Barna havner i en lojalitetskonflikt mellom foreldrene som i utgangspunktet skal være de trygge, signifikante andre for barnet (kap.2). Barnevernstjenesten har i økende grad mottatt bekymringsmeldinger knyttet til høykonfliktnivå i hjemmet. Dette kan utgjøre så mye som halvparten av meldingene i enkelte barnevernstjenester (Kvello, 2015, s. 362).

Barnevernstjenesten har et ansvar overfor de barna som opplever foreldrekonflikt, dersom konflikten er i en slik grad at det går ut over omsorgen for barna. Dette fremgår av jf. barnevernsloven § 2-2.

1.2 Formålet med oppgaven og presentasjon av problemstilling

Formålet med oppgaven er å utforske nyere forskning om hvordan barn påvirkes av å leve med høykonfliktnivå. I oppgaven drøfter jeg hvilke konsekvenser høykonfliktnivå over tid har for deres utvikling. Videre utforsker jeg foreldreskap, emosjonell omsorgsevne, mentaliseringsevne, parentifisering og andre risikofaktorer knyttet til barns utvikling i slike omsorgssituasjoner. I tillegg belyses forholdet mellom barnelova og barnevernsloven som regulerer offentlige tiltak i møte med disse familiene.

Problemstillingen for denne oppgaven er:

Hvordan påvirkes barna som lever under høykonfliktnivå i omsorgssituasjonen over tid, og hvilke utfordringer beskriver barnevernsarbeideren i møte med disse barna?

2.0 Teoretisk forståelsesramme

I dette kapitlet gjør jeg rede for noen teorier som er relevante for å belyse problemstillingen. Mentaliseringsevne har betydning for hvordan foreldreegenskapene kommer til uttrykk, og gjør seg gjeldene ved høykonfliktnivå (Killén, 2021, s. 316). Av betydning er også forholdet mellom barnelova og barnevernsloven, som utfordrer rolleavklaring og mandatet til barnevernsarbeideren (Barne,-likestillings-og inkluderingspartementet, 2013). Barnevern og familievern er henholdsvis organisert på kommunalt og statlig nivå (Det kongelige barne- og likestillingsdepartement, 2007, s. 6) I teksten videre benytter jeg «tverrprofesjonelt», «tverrsektorielt», «tverretatlig» og «tverrfaglig» om hverandre når jeg omtaler de ulike instansene samlet.

2.1 Høykonfliktnivå

Redusert evne til å kommunisere kan føre til fastlåste høykonflikter. Høykonfliktnivå defineres av Helland & Borren (2015) som fastlåste konflikter etter skilsmisse. Noen samlivsbrudd leder til et høyt konfliktnivå som påvirker det videre samarbeidet om felles barn (s. 6-10). Begrepet høykonflikt viser til foreldrekonflikt, som ut fra intensitet og varighet, blir en risiko for barns helse og utvikling (s. 34). Langvarige og alvorlige foreldrekonflikter kan ha negative konsekvenser på barnets psykiske helse. Skolevegring, rusmisbruk og vansker med relasjoner til jevnaldrende barn forekommer hyppigere hos barn som lever med høykonflikt (Kvelling, 2007, s. 257). Sentrale kjennetegn ved høykonflikt er langvarige, fiendtlige krangler om foreldreskap og barnets samvær, og at barnet blir involvert i konflikten (Helland & Borren, 2015, s. 46). Foreldrene kan ha forventinger til at barnet skal vurdere den andre forelderen negativt (Gard & Wæhler, 2019). Risikofaktorer hos foreldre i konflikt er deres egen oppvekst, personlige egenskaper, psykisk uhelse og rusmisbruk (Helland & Borren, 2015, s. 42). Stressfaktorer som sosioøkonomiske forhold og sosialt miljø påvirker også evnen til å håndtere utfordrende livshendelser som skilsmisse (s.44).

Familiemedlemmene preges av negativ og aggressiv kommunikasjon, og i andre tilfeller ingen eller manglende kommunikasjon (Gard & Wæhler, 2019). Når det gjelder utløsende årsaker som kan føre til et høyt konfliktnivå, påpekes manglende evne til virkelighetsforståelse og evne til å se andres perspektiv (Helland & Borren, 2015, s. 7). Dette gjør seg gjeldene i form av maktmisbruk, manipulasjon, psykisk helse, rus, omsorgssvikt og destruktive atferdsmønstre. Imidlertid opplever ofte den enkelte forelder selv at de utfører god nok omsorg, men at den andre forelderen ikke gjør dette (s. 29). Konflikter mellom foreldrene på dette nivået, fører ofte til at barnets behov ikke blir ivaretatt (s. 34). At menn, i en større grad enn tidligere, deltar i barneomsorgen, kan ha innvirkning på konfliktnivå mellom foreldre (Kvello, 2015, s. 366). I tråd med samfunnsutviklingen ønsker flere fedre å være involvert i omsorgen, også etter samlivsbrudd (Rønbeck et al., 2010). De viser til spørsmål knyttet til samvær med barna er et sentralt motiv i foreldrekonflikter.

Noen barn opplever ikke trygghet hjemme hos familien sin. På hvilken måte foreldrene håndterer konflikten, er avgjørende for hvordan barna påvirkes (Helland & Borren, 2015, s. 24). Det er ulike kjennetegn som har negative konsekvenser for barnas trivsel og utvikling (s. 34). Konflikter barnet direkte blir eksponert for påvirker barnet spesielt negativt. Dette kan også være konflikter hvor barnet blir dratt inn i foreldrenes konfliktarena over tid. Det medfører at barn ikke får pauser fra konflikt i hverdagen, som igjen påvirker deres mulighet til å utfolde- og utvikle seg på sitt nivå (Gard & Wæhler, 2019). Det påvirker også barnets evne eller mulighet til å være sosial, og kan føre til isolering.

2.1.1 Signifikante andre

Signifikante andre er personen(e) som oppleves som viktigst for et barn, noen som har sterkere påvirkningskraft og blir en betydningsfull voksen (Kvello, 2012, s. 28). I denne oppgaven velger jeg å bruke Kvello (2012) sin definisjon av positivt signifikante andre som sier at positivt signifikante andre er personer som er tilgjengelige mellom støtte og omsorg for barnet som samtidig er gode rollemodeller. De signifikante andre bidrar til å danne barnets identitet (s. 23). Høykonfliktnivå mellom det som skal være de signifikante andre, medfører en risiko for utrygg tilknytningsstil hos barnet. Foreldrene er for opptatt av konflikten og blir dermed mentalt fraværende for barnet.

2.2 Mentalisering

Foagny (1991, sitert i Killén, 2017, s. 28) introduserte begrepet «mentalisering», som handler om evnen til å oppfatte egen og andres sinntilstand og hensikter «Det dreier seg om å forstå seg selv og andre, i regulering av følelser, ønsker, tanker og tro» (Killén, 2021, s. 108).

Mentalisering handler i denne sammenheng om foreldrenes indre arbeidsmodeller av barnet, med andre ord foreldrenes innsikt og forståelse av barnet (Skårderud & Sommerfeldt, 2008, s. 7). Svak mentalisering er forbundet med svak følelsesregulering (s. 21). God omsorgsevne er evnen til å legge konflikter til side og fokusere på barnet (Gard & Wæhler, 2019). Evnen til å mentalisere er viktig for å klare å ta barnets perspektiv.

2.2.1 Mentalisering påvirker barnets utvikling av sosiale kompetanse

Sosial kompetanse «dreier seg om kunnskap, ferdigheter og holdninger som brukes når noen snakker med, blir kjent med eller samhandler med andre» (Ogden, 2022, s. 28). Sosial kompetanse er viktig for barnets psykiske helse og trivsel (s. 223). Barnas sosiale relasjoner påvirker deres utvikling av sosial kompetanse (s. 85). Mentalisering utgjør et grunnlag for å kunne utvikle sosial kompetanse (s. 21). Utrygge foreldre, som ikke mestrer mentalisering, vil ha vansker med å støtte barnets utvikling av sosial kompetanse, noe som bidrar til økt risiko for at barna utvikler utrygg tilknytning og psykisk uhelse (Kvello, 2015, s. 21).

Atferdsvansker er en særlig kjent konsekvens for barn som vokser opp i omsorgssituasjon preget av høykonfliktnivå (s. 368-369). Barnets evne til samspill med jevnaldrende, påvirker i sin tur barnets mulighet til å utvikle sosial kompetanse (s. 122).

2.2.2 Parentifisering

Parentifisering er et begrep som benyttes om barn som har store omsorgsoppgaver i familien (Haugland, 2006). Barnet påføres større belastninger enn det som er forsvarlig ut fra alder og modenhet påpeker Haugland (2006). I familier med høykonfliktnivå kan barn bli dratt inn i en voksenverden barnet ikke er modent til å håndtere. Barnet blir eksponert for detaljer om den andre forelderen, og kan ta på seg omsorg for en eller begge foreldre. I noen tilfeller, der foreldre ikke følger opp sitt omsorgsansvar, tar de eldste barna på seg omsorgsoppgaver for yngre barn i familien.

2.2.3 Mentalisering i lys av tilknytning

Mentalisering er nært slektet til tilknytningsteorien (Skårderud & Sommerfeldt, 2008, s. 1066). Gjennom samspill og speiling lærer barnet sitt eget sinn å kjenne. En trygg omsorgsperson klarer å sette ord på barnets ulike mentale tilstander, gjennom evnen til å se barnet og leve seg inn i dens opplevelse (Killén, 2021, s. 108). Dette innebærer å forstå barnets signaler og respondere på dem (Schwartz & Hart, 2009, s. 206). Mentaliseringsevne er ikke medfødt. Foreldrenes evne til å mentalisere i møte med barnet utgjør grunnlaget for affektregulering hos barnet, som betyr barnets evne til å regulere egne følelser og dermed gir en trygg tilknytning hos barnet. På denne måten er foreldrenes mentaliseringsevne av betydning for å utøve god nok omsorg og ha evnen til å respondere på barnets ulike behov.

2.2.4 Foreldrekonflikter har negative påvirkninger for barnet

Kvello (2015) påpeker at foreldrekonflikter har negative virkninger på barna, både når konflikten gjelder foreldre som bor sammen, og når barna har to hjem (s. 368). Han finner at risikoen øker for å utvikle atferdsvansker. Barn som har levd med høykonfliktnivå i familien, synes å ha høyere risiko for å utvikle internaliserende og eksternaliserende vansker som er to hovedtyper på psykiske helse (s. 369). Internaliserende vansker knyttes til det indre emosjonelle, som spisevansker, søvnvansker, bekymringer eller nedstemthet (s. 157). Eksternaliserende vansker knyttes til sosiale- eller utagerende vansker. Tilpasning i samfunnets normer, som blant annet rusmisbruk, inngår også i eksternaliserende vansker. Internaliserende og eksternaliserende vansker knyttes til vansker med selvregulering, kognitiv

funksjon og sosiale ferdigheter (s. 76). Evnen til selvregulering er sentralt for å forebygge psykiske og sosiale utfordringer hos barnet i fremtiden. Manglende evne til selvregulering kan forklare symptomer på angst, depresjon, emosjonelle utfordringer og evne til å ha kontakt med egne følelser. Slike erfaringer fra oppveksten kan også påvirke evnen til å tilpasse seg i arbeidslivet som voksen (s. 369). Barn som utsettes for høykonfliktnivå har økt risiko for å utvikle atferd som vil påvirke deres fungering som voksne; selvskading, spiseforstyrrelser, aggressivitet og rusmisbruk (Kvello, 2022, s. 498). Kvello (2022) peker særlig på at barn som har utrygg tilknytning har en økt sårbarhet for å utvikle negative temperamentstrekk, som følge av belastningen med høykonfliktnivå i hjemmet (s. 498).

2.3 Forholdet mellom barnelova og barnevernsloven

Ved høykonfliktnivå er det sentralt å trekke fram barnelova og barnevernsloven i fagforståelsen, fordi barnevernets autoritet utfordres i forholdet mellom barnelova og barnevernsloven (Barne,-likestillings-og inkluderingspartementet, 2013, s. 8). I Norge må alle som har felles barn under 16 år, møte til en times mekling ved familievernkontoret (Gundersen, 2022, s. 68). Dette følger av jf. lov 4. juli 1991 om ekteskap (ekteskapsloven) nr. 47 §26 og bl. §§51 og 54 hvor barnets beste skal ligge til grunn. Foreldre må også møte til mekling før det kan reises sak for retten om foreldreansvar, barnets bosted eller samvær (Jensberg et al., 2012, s. 101). Når foreldrekonflikten går ut over barnets omsorgssituasjon, har barnevernet mandat til å gripe inn og følge opp jf. barnevernsloven §1-1 (Barne,-likestillings-og inkluderingspartementet, 2013, s. 9).

2.3.1 Lov om barn og foreldre (barnelova)

Barnelova regulerer forhold som foreldrekonflikter om foreldreansvar, fast bosted og samværsrett, samt saksgang om barnefordeling ved uenighet etter samlivsbrudd (Jensberg et al., 2012, s. 101). Foreldrene har avtalefrihet, imidlertid er ikke det synonymt med at foreldrene blir enige (Haugli, 2008, s. 331). Bestemmelsene i barnelova regulerer foreldremekling og saksbehandling av foreldrekonflikter i domstolene. Loven inneholder regler om fremgangen i saker der foreldrene ikke kommer til enighet (s. 349).

2.3.2 Barnets rett til medvirkning og selvbestemmelsesrett

Alle barn har rett til å bli hørt i saker som handler om dem (Skjørten, 2021, s. 99).

Saksbehandlingsregler som barnevernsarbeideren må forholde seg til er utarbeidet med utgangspunkt i barnets beste (Barne,-likestillings-og inkluderingspartementet, 2013, s. 8).

Dette er et av de grunnleggende prinsippene i barnevernets mandat. Det er lovbestemt at barnets synspunkter skal tillegges vekt i avgjørelser som handler om dem, barnet har også rett på å få informasjon i saken (s. 10). Dette er også behandlet i jf. lov 17. mai 1814 Kongeriket Norges Grunnlov (*GrL*) §104 og Lov 21.mai.1999 nr. 30 om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (menneskerettsloven) vedlegg 8 om barns rettigheter (BK) artikkel 3 og 12). Også jf. lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (fvl) § 17.

Barnets medvirkning og selvbestemmelsesrett reguleres i bl. §§ 31 og 33 jf. barnevernsloven §1-4. Barnets synspunkter skal vektlegges ut fra barnets alder og modenhet, bestemmelsen gjelder fra barnet er i stand til å danne egne synspunkter. Når barnet har fylt tolv år skal det legges stor vekt på barnets meninger (Skjørten, 2021, s. 105). Barnets beste skal være av betydning for spørsmål om foreldreansvar, bosted og samvær (Haugli, 2008, s. 352).

Medvirkning betyr ikke at barnet skal få bestemme, barnet har heller ikke plikt til å medvirke, men en rett til å si sin mening (s. 350).

2.3.3 Lov om barnevern (barnevernsloven)

Høykonfliktnivå over tid, kan påvirke foreldrenes omsorgsevne negativt, og føre til at barnets helse og utvikling settes i fare (Heggdalsvik, 2020, s. 74). Dersom foreldrekonflikten er av en slik intensiv karakter, at det går ut over foreldrenes omsorgsevne, kan barnevernet bistå med hjelp og tiltak (Barne,-likestillings-og inkluderingspartementet, 2013, s. 26). Barnevernets mandat kan være å veilede foreldrene ved å påpeke skadevirkningene høykonflikt medfører for barnet samt å iverksette hjelpetiltak, regulert i jf. barnevernsloven kapittel 3 (s. 6). Det er i utgangspunktet biologiske foreldrene som har hovedansvaret for barnets omsorg til barnet er 18år (s. 10).

Barnevernet kan hjelpe foreldrene med å reflektere over barnets situasjon, men også henvise foreldre til familievernkontoret for videre råd og veiledning (Barne,-likestillings-og inkluderingspartementet, 2013, s. 10). Barnevernsarbeideren skal etter bestemmelsen i barnevernsloven §1-1 sikre at barn som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, skal få hjelp ved tidlig innsats. Fastlåste foreldrekonflikter skal undersøkes og påfølgende eventuelt iverksette hensiktsmessige tiltak, i tråd med ordinær saksbehandling ved foreldrekonfliktsaker (Barne,-likestillings-og inkluderingspartementet, 2013, s. 5). Barnets omsorgssituasjon skal vurderes etter bekymringsmeldingen, også i foreldrekonfliktsaker. Når foreldrene bor i ulike hjem, kan undersøkelsen gjennomføres i begge hjem (s. 25).

3.0 Metode

3.1 Litteraturstudie som metode

Jeg har valgt litteraturstudie som forskningsmetode (Åm & Magin, 2022, s. 154).

Litteraturstudie har som formål å systematisere allerede eksisterende kunnskap (Støren, 2013, s. 16). Det vil si å søke-, samle-, vurdere- og sammenfatte den (s. 17). Litteraturstudie er hensiktsmessig om målet er å utforske kunnskapen som foreligger på et valgt tema (s. 37). Det sammenfaller med formålet med denne studien som er å utforske kunnskapen om barn som lever med høykonflikt i to hjem i eksisterende litteratur.

Dalland (2020) beskriver metode som en oppskrift eller et virkemiddel for å finne frem til ny kunnskap (s. 218). En metode handler om hvordan vi skal finne eller etterprøve kunnskap. Systematisk vurdering av fremgangsmåten er en viktig del av arbeidet (s. 41). Det er nødvendig både for å finne frem til ny kunnskap, at funnene skal kunne etterprøves, i hvilken grad resultatene er sanne, gyldige og holdbare. Valget vi tar når vi skal velge metode avhenger av hvilke variabler vi har med å gjøre og hva som skal undersøkes (s. 53). Metode blir verktøyet i undersøkelsen (s. 239).

For å svare på min problemstilling er det naturlig å søke etter kvalitative data. For å frem informantenes meninger, intensjoner, involvering og engasjementet er kvalitative studier godt egnet (Befring, 2020, s. 94.) Først og fremst er intervju spesielt egnet til å få innblikk i informantenes egne erfaringer, tanker og følelser (s. 93). Det er viktig å kjenne til ulike metoder, og deres ulike egenskaper i en forskningsprosess (Thidemann, 2019, s. 99). Det skilles mellom kvalitativ, kvantitativ og litteraturstudie som metode. Problemstillingen er avgjørende for hvilken metode som velges for en studie (s. 11). Fremgangsmåten må samsvare med spørsmålet som skal belyses. Kvalitativ metode er naturlig å bruke når man ønsker å undersøke et fenomen som vi ønsker mer kunnskap om (s. 76). Imidlertid er ikke kvalitativ metodikk egnet til å generalisere funn. Eksempler på kvalitativ metode er dybdeintervjuer med enkeltindivider eller grupper, etnografiske studier og casestudier (s. 73-74).

3.2 Inklusjon og eksklusjonskriterier

Formålet med inklusjon- og eksklusjonskriterier er å gjøre litteratursøkene mest mulig presise (Thidemann, 2019, s. 83). Målet er å få treff på artikler som kan brukes til å belyse studiens problemstilling, og samtidig begrense antallet uaktuelle artikler.

I denne litteraturstudien har jeg kun inkludert studier med kvalitativ forskningsmetode for å kunne besvare min kvalitative problemstilling. For å avgrense litteratursøket ytterligere i denne studien, ble følgende inklusjon- og eksklusjonskriterier benyttet:

Tabell 1: inklusjon- og eksklusjonskriterier

Inklusjonskriterier	Eksklusjonskriterier
Etter 2019	Før 2019
Norsk og engelsk	Alle andre språk
Barnevern	Familieterapeuters skjønnsutøvelse Vold Resiliens
Fagfellevurderte artikler	Ikke fagfellevurderte artikler
Kvalitativ empiri	Kvantitativ empiri

3.3 Litteratursøk og litteraturmatrise

I tabellen under presenteres gjennomførte søk som er foretatt for å finne relevante forskningsartikler. Søket ble avsluttet da jeg vurderte å ha funnet tilstrekkelig mengde data til å belyse oppgavens problemstilling.

Tabell 2: datainnsamling

Database /nettsted	Søkeord	Antall treff	Begrensning av søk	Antall treff	Relevante artikler
Oria 23.01.23	Høykonflikt	17	2019-2023	3	0
Oria 23.01.23	Høykonflikt og barnevern*	7	2019-2023	1	0
Oria 28.01.23	Foreldrekonflikter	46	2019-2023	7	2
Fontene forskning 28.01.23	Foreldrekonflikter	4	2019-2023	2	2

En litteratormatrise er et hjelpemiddel som brukes for å sammenstille artiklene og noterer nøkkelinformasjon fra hver enkelt artikkel (Thidemann, 2019, s. 95). I en litteraturstudie er litteratormatrisen egnet for å skape en oversikt fra hver enkelt artikkel. Alle artiklene er fagfellevurdert, og presenteres i fire tabeller nedenfor:

Artikkel 1:

Forfatter(e)	(Sudland & Neumann, 2021)
Tidsskrift	Tidsskriftet Norges Barnevern
Land	Norge
Tittel	For det er jo alvorlige saker: barnevernets møte med fastlåste foreldrekonflikter
Hensikten med studiet	Å utforske hvordan barnevernsarbeidere undersøker og vurderer bekymringer knyttet til barn som lever med foreldrekonflikter.
Metode	Kvalitative intervjuer
Utvalg/populasjon	31 barnevernsarbeidere
Redegjort for etiske overveielser	Studien er godkjent av Norsk Senter for Forskningsdata. Deltakelsen er frivillig.

Artikkel 2:

Forfatter(e)	(Stokkebekk et al., 2019)
Tidsskrift	Children and Youth Services Review
Land	Norge
Tittel	“Keeping balance”, “Keeping distance” and “Keeping on with life”: Child positions in divorced families with prolonged conflicts.
Type studie	Kvalitativ studie med dybdeintervju
Hensikten med studiet	Belyse hvordan barn posisjonerer seg i langvarige konflikter etter skilsmisse.
Utvalg/populasjon	9 barn (10-16år)
Redegjort for etiske overveielser	Prosjektet var forhåndsgodkjent av Regional komité for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk på Vestlandet.

Artikkel 3:

Forfatter(e)	(Jevne & Ulvik, 2022)
Tidsskrift	Fontene forskning
Land	Norge
Tittel	Grensearbeid: Barnevernets møte med foreldrekonfliktsaker
Metode	Kvalitative intervjuer
Hensikten med studiet	Artikkelen viser hvordan foreldrekonfliktsaker kan utfordre og endre saksbehandlers faglige forståelser
Utvalg/populasjon	26 ansatte i den kommunale barnevernstjenesten, 23 kvinner og tre menn
Redegjort for etiske overveielser	Forskningsprosjektet ble godkjent av Norsk senter for forskningsdata

Artikkel 4:

Forfatter(e)	(Samsonsens et al., 2023)
Tidsskrift	Fontene forskning
Land	Norge
Tittel på studie	Samarbeidsutfordringer mellom familievern og barneverntjenester i saker med høy grad av foreldrekonflikt
Type studie	Kvalitativ studie med fokusgruppeintervju som metodisk tilnærming
Hensikten med studiet	Formålet er å utforske samarbeidsflate, skjæringspunkt, og samarbeidspraksiser mellom familievernkontor og barnevernstjenester
Utvalg/populasjon	Sosionomer, barnevernspedagoger, psykologer og familieterapeuter
Redegjort for etiske overveielser	Prosjektet er tilrådd av SIKT. Deltakelsen er frivillig

3.4 Braun og Clarkes tematiske analyse

For å analysere de inkluderte artiklene har jeg brukt Braun og Clarke (2006) sin fremgangsmåte for tematisk analyse, som består av seks trinn. Hensikten med å analysere innholdet av de ulike studiene er å finne frem til innholdet som kan gi kunnskap og belyse de to spørsmålene som stilles i problemstillingen.

I første trinn skal man gjøre seg kjent med dataene, ved å lese datasettet flere ganger, og notere ned de første ideene man får ved gjennomlesning. Andre trinn dreier seg om å kode interessante trekk ved dataene på en systematisk måte gjennom hele datasettet. Dette gjorde jeg ved å markere meningsbærende enheter i teksten. Tredje trinn handler om å søke etter temaer i teksten som er kodet i trinn 2 og deretter samle koder til mulige temaer, gjennom å samle all data som er relevant for hvert av de utvalgte temaene. Fjerde trinn består av en gjennomgang av temaene, og sjekke at temaene samsvarer med funnene som er kodet og hele datasettet. I femte trinn navngis de endelige temaene og innholdet i det enkelte tema defineres og navngir temaer. Sjette trinn handler om å skrive rapporten, og på den måten formidle studiens funn skriftlig (Braun & Clarke, 2006). Funnene fra analysen vil bli presentert i neste kapittel.

3.5 Metodediskusjon

Validitet, eller gyldighet, handler om i hvilken grad studien undersøker det man har som formål å undersøke (Thidemann, 2019, s. 43). Det forstås som at studien må være egnet til å besvare de forskningsspørsmålene som stilles i problemstillingen. Reliabilitet angir pålitelighet og dreier seg om i hvilken grad man kan stole på at kunnskapen som presenteres i studien samsvarer med virkeligheten (s. 58). For at andre skal kunne vurdere studiens gyldighet og reliabilitet er det viktig at gjennomføring av metode er beskrevet inngående (s. 245). Et mål på reliabilitet er at andre skal kunne gjennomføre det som er beskrevet i forskningsmetoden og deretter komme frem til samme svar (Befring, 2020, s. 47). Et bredt utvalg- og høyt antall informanter, styrker validiteten av kvalitative datasett (Malterud, 2011, s. 37).

Med generalisering menes at man kan si at funn i en studie kan sies å gjelde for alle mennesker i samme populasjon (Dalland, 2020, s. 246). Slik generalisering er ikke mulig å få til i kvalitativ forskning (Nadim, 2015, s. 132). Nadim (2015) bruker begrepet overførbarhet i stedet for generalisering knyttet til kvalitative data. Grad av overførbarhet vurderes i møte med mottakerne, dersom mottakerne opplever at det forklarer eller belyser et fenomen som er kjent for dem, har funnene en viss overførbarhet (s. 133). I min studie fant jeg flere artikler som beskrev profesjonelle med sammenfallende erfaringer, det styrker grad av overførbarhet for mine funn. I min litteraturstudie har jeg inkludert tre studier som har barnevernsarbeidere som informanter. Den fjerde studien har barn som informanter (Stokkebekk et al., 2019). Jeg valgte å ikke sette noen inkluderings- eller ekskluderingskriterier knyttet til informanter, men for å svare på andre ledd i problemstillingen var jeg avhengig av å ha studier hvor barnevernsarbeidere var informanter. Jeg valgte å inkludere den ene studien med barn som informanter, fordi jeg vurderte det som en styrke å få med førstehåndserfaringer fra barn om hvordan det oppleves å leve med høykonfliktnivå.

En svakhet i min litteraturstudie kan være at jeg fort fikk søketreff på artikler som var relevante for meg, dermed kan jeg ha gått glipp av andre relevante artikler ved å ikke gjennomføre flere litteratursøk. Hadde jeg brukt andre søkeord, kunne jeg også ha kommet frem til andre artikler enn hva jeg har valgt. Tilgangen jeg har til de ulike databasene kan også ha påvirket hvilke artikler jeg ikke kommer frem til, hvor Nasjonalbiblioteket stiller andre vilkår for tilgang enn hva jeg har. Jeg har ikke gjennomført et fullstendig uttømmende kunnskapssøk. Hadde jeg derimot gjennomført en systematisk litteraturstudie, måtte jeg gått mer grundig til verks og hatt som mål å finne all forskning som er publisert på gitt tema (Thidemann, 2019, s. 79).

4.0 Funn

Oppgavens problemstilling består av to spørsmål; Hvordan påvirkes barn av høykonfliktnivå, og hvilke utfordringer beskriver barnevernsarbeidere i møte med høykonfliktsaker. I tabellen under presenteres temaene som fremkom etter fjerde trinn fra Braun og Clarke tematiske analyse, knyttet til de to spørsmålene problemstillingen stiller. (Braun & Clarke, 2006).

Tabell 3: Tema etter trinn 4 i tematisk analyse.

Artikkel:	Funn: Hvordan påvirkes barn av høykonfliktnivå	Funn: Hvilke utfordringer beskriver barnevernsarbeidere i møte med høykonfliktsaker
(Sudland & Neumann, 2021)	Psykisk uhelse. Lojalitetskonflikt Parentifisering	Krevende saker. Skjønnsmessige vurderinger. Tentativ psykisk uhelse. Manglende systematisk arbeid.
(Jevne & Ulvik, 2022)	Vedvarende høykonfliktnivå er skadelig for barna. Lojalitetskonflikt	Krevende sakstype. Skjønnsmessige vurderinger. Forholdet mellom barnelova og barnevernsloven. Etablere felles fokus. Foreldre med psykisk uhelse
(Stokkebekk et al., 2019)	Lojalitetskonflikt Parentifisering	Viktigheten av systematisk arbeid. Manglende adekvat tiltak Individ og systemnivå
(Samsonsens et al., 2023)	Barna blir skadelidende. Psykisk uhelse	Manglende systematisk arbeid. Etablere et felles fokus på barnet. Barnevernsarbeiderens skjønnhetsutøvelse.

Utfra de foreløpige temaene, dannet jeg i trinn fem av analysen fem hovedtema;

Høykonfliktnivå er skadelig for barn, barna blir fanget i midten av foreldrekonflikten, barnevernet har en utfordrende rolle i møte med familier med høykonfliktnivå, mangel på kompetanse som hinder for tverrprofesjonelt samarbeid og særlig krevende saksområde som utfordrer barnevernsarbeideren.

4.1 Høykonfliktnivå er skadelig for barn

Jevne og Ulvik (2022) viser at høykonfliktnivå er skadelig for barn, og at det setter barnets utvikling i fare. Sudland og Neumann (2021) finner økt skoleproblematikk, som kommer til uttrykk gjennom konsentrasjonsproblemer og skolevegring hos barn som lever med høykonflikt. De påpeker videre at høykonfliktnivå er skadelig for barnet gjennom emosjonell omsorgssvikt (s. 149). Barna får forhøyet indre stress, angst og sinne. Barnas psykiske helse forverres når barnet lever i høykonfliktnivå i hjemmet. Barnet risikerer også å videreføre høykonflikt inn i voksen alder (s. 137). Funnene til Stokkebekk et al., (2019) viser også at barn påvirkes negativt av høykonfliktnivå i omsorgssituasjonen. Barn opplever negative konsekvenser av høykonfliktnivå, som psykiske uhelse, indre stress og psykososiale helse, i tillegg føler barn skyld og ansvar for konfliktene (s. 110). Noen barn påpekte skole og jevnaldrende som viktige arenaer, og disse kan ha en kompenserende positiv effekt for barnas helse (s. 115). Samsonsens et al., (2023) viser at høykonflikt gir barn økte emosjonelle- og sosiale vansker, at barnet utvikler psykososiale vansker som forhøyet aggresjon, bekymring, skam og skyldfølelse (s. 19).

4.2 Barna blir fanget i midten av foreldrekonflikten

Samsonsens et al., (2023) finner at foreldrene kan miste barnets perspektiv ved høykonflikt. Stokkebekk et al., (2019) beskriver sosiale- og psykososiale konsekvenser når barna blir fanget i midten av konflikten der foreldrene tvinger barnet til å ta side (s. 114). Barn forsøker i denne situasjonen å balansere forholdet til begge foreldrene, de bruker og strategier som å holde avstand og holde på med livet. Funnene Sudland og Neumann (2021) peker på at barn i noen tilfeller brukes som budbringere mellom foreldrene som en negativ konsekvens av høykonfliktnivå mellom foreldrene. Jevne og Ulvik (2022) finner at barns lojalitet til foreldrene som utfordrende i saksbehandlingen. Lojaliteten gjør det vanskelig å skille mellom bekymringer og beskyldninger (s. 26).

4.3 Barnevernet har en utfordrende rolle i møte med familier med høykonfliktnivå

Ifølge Jevne & Ulvik (2022) skader høykonfliktnivå i omsorgssituasjonen, som er fastlåst, barnas utvikling. Dette utfordrer barnevernsarbeiderens rolle i å hjelpe disse familiene i saksbehandlingen. Kartleggingen av høykonfliktsaker oppleves som komplekse og utfordrende. Det kan være vanskelig å etablere et felles fokus (Samsonsens et al., 2023, s. 25). Det kan og forekomme faktorer som vold, rus og psykiatri samtidig hos foreldrene som kompliserer sakene ytterligere (Jevne & Ulvik, 2022, s. 22). Samsonsens et al. (2023) peker på tverrprofesjonelt samarbeid som nyttig og avgjørende for å lykkes i komplekse saker som høykonfliktnivå (s. 25). Barnevernsarbeidere forteller at de synes det er vanskelig å veilede foreldre i høykonflikt (Sudland & Neumann, 2021, s. 146). De opplever at de ikke kommer i posisjon til å veilede disse foreldrene, og at foreldrene derfor ikke har utbytte av veiledningstiltak.

4.4 Mangel på kompetanse som hinder for tverrprofesjonelt samarbeid

Samsonsens et al. (2023) finner at barn blir skadeildene av å bli dratt inn i foreldrekonflikten. Samtidig har barnevernstjenesten manglende kompetanse til å bistå familier i høykonflikt med adekvate tiltak. Akuttparagrafer blir brukt, i mangel på andre tilgjengelige tiltak og kompetanse, for at barnevernsarbeideren skal få kunne hindre at den pågående konflikten skader barnet ytterligere (s. 24). Manglende systematisk arbeid i høykonfliktsaker er et hinder for tverrprofesjonelt samarbeid mellom barnevern og familievern. I tillegg påvirker faktorer som manglende kunnskap og kompetanse samt ressurser og tid hjelpen barna får. Det fremkommer i Sokkebekk et al. (2019) at barnevernsarbeidere har manglende kompetanse til å se foreldrekonflikten samlet på individ- og systemnivå. Jevne og Ulvik (2022) finner at barnevernsarbeidere opplever mangel på både kompetanse og tid til å snakke med barn på en slik måte at barnets sanne mening kommer frem (s. 27). Det krever tid og kompetanse for å bygge tilstrekkelig tillit hos barn som står midt i en opprivende konflikt mellom foreldrene.

4.5 Særlig krevende saksområde som utfordrer barnevernsarbeideren

Saker med høykonfliktnivå er ifølge Jevne og Ulvik (2022) krevende saker i forhold til lovverket (s. 21). Utfordringene kommer av ulikt lovverk for barnevern og familievern, noe som gjør det vanskelig å samarbeide om løsninger knyttet til barnets samvær med foreldrene og bekymring rundt omsorgssituasjonen. Samsonsen et al. (2023) finner at faglig skjønn og manglende koordinering mellom de faglige instansene er utfordrende for barnevernsarbeideren (s. 19). Manglende rolleforståelse, ulikt mandat mellom barnevern og familievern og manglende felles fokus utfordrer også arbeidet. Sudland & Neumann (2021) viser til foreldre med høy sosioøkonomisk status og foreldre med omfattende informasjon vedrørende omsorgssituasjonen til den andre forelder, som to faktorer som også utfordrer arbeidet til barnevernsarbeideren (s. 143-150).

5.0 Diskusjon

I denne delen av oppgaven skal jeg diskutere funnene. Jeg starter med konsekvensene av høykonfliktnivå for barns psykiske helse og deres opplevelse av lojalitetskonflikt. Deretter drøfter hvordan foreldrenes mentaliseringsevne gjør seg gjeldene. Jeg drøfter også utfordringer for profesjonsutøverne, og forholdet mellom barnevernsloven og barnelova i møte med saker hvor det er høyt konfliktnivå mellom foreldre som bor hver for seg.

5.1 Konsekvenser for barns psykiske helse

Jevne og Ulvik (2022) viser til at forskning kan slå fast at høykonfliktnivå er skadelig for barn og at det setter barnets utvikling i fare. Sudland og Neumann (2021) finner at enkelte barn hadde tydelige symptomer på tristhet og mistriivsel i tillegg til økt skoleproblematikk, som kommer til uttrykk gjennom konsentrasjonsproblemer og skolevegring (s. 137). Enkelte barn viser mye aggresjon ovenfor foreldre eller på skolen. Andre barn har symptomer på depresjon og angst. Barnets behov for stabilitet og kontinuitet i omsorgen forstyrres av høykonflikten i familien (Stokkebekk et al., 2019, s. 113). Barna bruker energi på å holde seg unna, eller å måtte pådra seg voksenroller, dette er energi og fokus barna heller skulle brukt på å utvikle seg på sitt nivå sammen med jevnaldrende (s. 115). Barna tar på seg ansvar for konflikten både i form av å ta på seg omsorgsoppgaver i familien og ved å kjenne skyld for konflikten mellom foreldrene (s. 110). Ogden (2022) forklarer at barn som står i denne situasjonen internaliserer problemene (s. 148). Omsorgspersonene som skulle ha vært de signifikante andre og kunne hjulpet barnet med å bearbeide følelser og opplevelser er tvert imot dem som har satt barnet i denne skadelige situasjonen (Kvelling, 2007, s. 151). Det vil ha konsekvenser for barnas psykiske helse (s. 257).

5.1.1 Barnet står i lojalitetskonflikt

Et gjennomgående tema i studiens forskningsartikler er «lojalitetskonflikt» (Jevne & Ulvik, 2022; Stokkebekk et al., 2019, 2019; Sudland & Neumann, 2021). Foreldrenes høykonfliktnivå skygger for deres innsikt i hvordan de setter barna til side og lar konflikten gå ut over dem. Barna opplever dermed bortfall av signifikante andre, som støtter barna og viser omsorg. Killén (2021) forklarer hvilke konsekvenser manglende mentaliseringsevne hos foreldre kan ha for barna (s. 202). Barnet i en lojalitetskonflikt overtar oppgaver fra foreldrene og påtar seg ansvar for hvordan foreldrene har det (Haugland, 2006, s. 213). Barnet får slik en parentifisert rolle. Langvarige konflikter påvirker barnas i samvær med foreldrene (Stokkebekk et al., 2019). For eksempel ved at den av foreldrene barnet er sammen med, nekter barnet å snakke om den andre (s. 112). Eller ved at forelderen uttrykker sin aggresjon overfor den andre forelderen eller lar barnet bli en budbringer mellom foreldrene med negative meldinger tilden andre.

Belastingen det er å stå i en lojalitetskonflikt fører til økt indre stress hos barnet (Stokkebekk et al., 2019; Sudland & Neumann, 2021). Lojalitetskonflikten påvirker barna negativt også gjennom andre sosiale og psykologiske konsekvenser (Samsonsen et al., 2023; Stokkebekk et al., 2019; Sudland & Neumann, 2021). Ungdommers måte å håndtere høykonfliktnivået på, beskrives som «å holde balansen» (Stokkebekk et al., 2019). De mestrer hverdagen gjennom å distansere seg fra konflikten (Stokkebekk et al., 2019, s. 113). De er lojale utad, og snakker ikke om familiens utfordringer. På denne måten holder ungdommene ut i konflikten ved å undertrykke utfordringene. I tillegg til å glatte over foreldrenes konflikt utad og innad i familien, kjenner ungdommerskyldfølelse for foreldrekonflikten, noe som også vil påvirke deres trivsel og psykiske helse.

5.1.2 Foreldres mentaliseringsevne

Foreldres mentaliseringsevne påvirkes av at de står i en tilspisset og langvarig konflikt. Men manglende evne til å mentalisere i utgangspunktet, kan også være årsak til at foreldre ikke evner å sette barnets behov foran egne behov ved et samlivsbrudd (Killén, 2021, s. 213). Foreldres manglende evne til å mentalisere påvirker hvilken tilknytningsstil barnet utvikler (Skårderud & Sommerfeldt, 2008, s. 81). Der foreldrenes mentaliseringsevne er fraværende vil de ikke klare å respondere adekvat overfor barnet (Killén, 2021, s. 228). Dette kan føre til at barnet utvikler dårlig følelsesregulering (s. 141). Manglende mentaliseringsevne hos foreldre ses altså i sammenheng med barnets tilknytning til sine signifikante andre. Man ser at barnet blir utrygt i relasjonen til dem som skulle ha vært de trygge omsorgspersonene (Kvello, 2015, ss. 88–89). Fordi foreldrene er emosjonelt utilgjengelige, oppleves de ikke som de signifikante andre for barnet (s. 134). Dette er en uheldig omsorgssituasjon for barnet.

Barnevernsarbeiderne som intervjues i studien til Sudland & Neumann (2021) forteller om observasjoner av foreldres fiendtlige holdninger til hverandre, og dårlige impuls kontroll (s.146). Tentative diagnoser som personlighetsforstyrrelser eller annen psykisk lidelse blir trukket frem. Killén (2017) setter svak mentaliseringsevne i sammenheng med nedsatt evne til følelsesregulering og til å være emosjonelt tilgjengelige (s. 46). Foreldre klarer ikke å utføre god nok omsorg, når foreldrene ikke er i stand til å sette konflikten til side og skjerme barna (Killén, 2021, s. 215). Når mentaliseringsevnen er redusert, har man ikke evne til å ta del i andres følelsesliv eller forstå andres virkelighetsverden (s. 90). Kommunikasjonen kan derfor bli fiendtlig. At barnevernsarbeideren forteller foreldre hva de skal gjøre, bidrar ikke til å utvikle mentaliseringsevne, men hindrer derimot foreldre å se barnets perspektiv på egenhånd (Killén, 2019b, s. 31). Foreldrenes innlevelse i barnets situasjon, er sentralt for å utøve god nok omsorg (s. 53). Killén (2019b) beskriver at å hjelpe foreldre til bedre mentaliseringsevne handler om å synliggjøre barnet for foreldrene (s. 52). Blir barnet og barnets behov synlig for dem vil det styrke omsorgsevnen ved at de vil klare å møte flere av barnets behov (s 53). Det er også viktig å hjelpe foreldrene til å få innsikt i hvordan høykonfliktnivå påvirker og skader barna, det vil kunne motivere foreldre til å klare å dempe konflikten.

Utfra en forståelse om at mentaliseringsevne er avgjørende for foreldres omsorgsevne, vil det være viktig med tiltak som styrker mentaliseringsevnen til foreldre som er i høykonflikt etter samlivsbrudd (Martinsen, 2012, s. 62). En måte å imøtekomme dette på, kan være å ta i bruk metoder som PMTO og MST (s. 65). Dette er kunnskapsbaserte metoder brukt i foreldrestøttene tiltak som barnevernet kan tilby (s. 60). PMTO og MST har til hensikt å veilede foreldre i foreldreferdigheter som for eksempel emosjonsregulering, noe som kan være nyttig for foreldre i høykonflikt (Apeland, 2005, s. 13). Et overordnet mål med metodene er å forebygge videreutvikling av adferdsvansker hos barnet, i tillegg til å bidra til et bedre familiesamspill (Martinsen, 2012, s. 65).

Kvello (2013) beskriver at mentalisering er viktig for å kunne ha evnen til å beherske seg selv i konflikter (s. 21). God mentaliseringsevne er grunnleggende for å utvikle god sosial kompetanse (Skårderud & Sommerfeldt, 2008, s. 81). For at foreldre skal kunne være rollemodeller for sine barn er det viktig at foreldre selv behersker å se andres perspektiv og behov (Kvello, 2013, s. 23). Barn som ikke har omsorgspersoner som behersker mentalisering, har derfor økt risiko for å utvikle utrygg tilknytning og psykisk uhelse (s. 22). Barnets evne til selvregulering er en beskyttelsesfaktor for videre psykisk og sosial mestring i livet (Kvello, 2015, s. 73). Denne evnen utvikles også i samspill med foreldre (s. 102). Tilknytning og indre arbeidsmodeller påvirker hvordan barnet ser på seg selv og andre (s. 46). Som igjen vil påvirke samhandling med andre og videre utvikling av sosial kompetanse (s.182). Sosial kompetanse er i sin tur en viktig beskyttelsesfaktor mot å utvikle psykisk uhelse senere i livet. Det er derfor avgjørende at barnets signifikante andre har evne og kapasitet til å bidra til barnets utvikling i form av evne til selvregulering og videre til utvikling av sosial kompetanse (s. 144).

5.2. Barnevernsarbeiderens utfordringer i møte med barn som lever med høykonfliktnivå

Saker hvor barn lever med høykonfliktnivå er utfordrende for barnevernsarbeidere (Jevne & Ulvik, 2022; Samsonsen et al., 2023; Sudland & Neumann, 2021). Informantene i artiklene som inngår i denne studien peker på flere faktorer som utfordrer dem, blant annet barnets medvirkning, innhenting av informasjon, vurdering av barnets omsorgsbehov, utfordringer knyttet til lovverket og manglende systematisk arbeid i tverrsektorielt samarbeid. Disse faktorene vil jeg belyse nærmere her.

Sudland & Neumann (2021) peker på barnevernsarbeiderens bekymring til barna i lys av langvarige høykonflikter (s. 142). Imidlertid viser forskning til at barna tar skade av konflikten (s. 137). Et annet relevant punkt barnevernsarbeideren belyser er bekymringer for barn i høykonfliktnivå, hvor særlig indre stress, påkjenning, og bekymring utpekes (s. 143). Barn som har vært involvert i vedvarende høykonfliktsaker påvirkes. Imidlertid er barna en viktig faktor i informasjonsinnhenting, i motsetning til foreldrene, hvor de har to ulike sider av saken som utfordrer barnevernsarbeideren ytterligere (Jevne & Ulvik, 2022, s. 26). Derimot hviler det derfor mye forpliktelser på barna hvor barna blir parentifisert (Haugland, 2006, s. 212). Stokkebekk et al., (2019) viser til at barnas negative konsekvenser om barnas velvære og psykososiale helse. Påstanden begrunnes med at forskning viser til barnet påvirkes negativt av høykonfliktnivå i omsorgssituasjonen over tid. Enkelte barn understrekte jevnaldrenes betydning, og skole som viktig arena i barnets liv hvor de får nødvendig støtte (s. 115). Fordi gjennomføring av daglige rutiner oppleves for barnet som trygt og stabilt, når barnet lever i høykonflikt (s. 114). Det gjør følgende prinsipp viser artikkelen til at informantene bruker spilling som en mestringsstrategi, barnet har lært seg gjennom å flukte fra situasjonen med å klare det på egen hånd. Jeg kan gå med på at barnet holder ut i situasjonen når konflikten finner sted, slik det fremgår i artikkelen.

5.2.1 Barnets medvirkning og innhenting av informasjon

Barns medvirkning kan være ekstra komplisert i saker med høykonfliktnivå der barna opplever lojalitetskonflikt. En utfordring barnevernsarbeidere peker på er at noen foreldre presser barna til å velge side (Sudland & Neumann, 2021, s. 143). Barna påvirkes av foreldrenes bitterhet, konflikter og aggresjon. Det er uvisst på hvilke måter foreldrene har påvirket barna i den enkelte sak og hva som kommer frem i lyset. Det blir da vanskelig for barnevernsarbeideren å vite om barnets egentlige meninger er det som kommer frem i samtale med barnet, i verste fall blir ikke barnets stemme hørt i saken (s. 145). Foreldre som er i konflikt, tar gjerne kontakt med barnevernet på eget initiativ for å gi informasjon i saken (Sudland & Neumann, 2021, s. 144). Det er imidlertid oftest informasjon om den andre parten i konflikten, altså den andre forelderens. Det er vanskelig å vurdere i hvilken grad man kan sette lit til denne informasjonen, uten å ha andre kilder å sammenligne med, fordi det ligger i konfliktens natur at man ønsker å snakke ned motparten. Man kan stille spørsmål om foreldrene oppriktig er bekymret for den andres mangelfulle omsorgsevne, eller om informasjonen som gis er en del av et maktspill for å få omsorgen for barnet (Jevne & Ulvik, 2022, s. 26).

I motsetning til de tradisjonelle barnevernssakene, fremkommer det det i Sudland & Neumann (2021) at høy sosioøkonomisk status er vanlig hos disse foreldrene, og at dette er en dominerende faktor for denne type konfliktsaker (s. 138). Dette bidrar i noen saker til at arbeidet med kartleggingen av omsorgssituasjonen til barnet er ekstra utfordrende for barnevernsarbeideren. At foreldrene oppleves som ressurssterke kan virke truende for barnevernsarbeideren (s. 146). I tillegg er det få samarbeidspartnere, for denne gruppen sjelden har hatt kontakt med noen andre offentlige instanser (s. 143). Barnevernsarbeiderne vurderer i mange tilfeller at foreldre i høykonflikt sliter psykisk. De vurderer gjerne at foreldrenes omsorgsevne kunne blitt bedre og konflikten dempet dersom de fikk hjelp med sine psykiske utfordringer (s.145). Det at andre instanser sjelden er involvert i disse sakene gjør at barnevernstjenesten har færre kilder til å innhente informasjon om foreldrene og barnets omsorgssituasjon fra.

5.2.2 Vurdering av barnets omsorgssituasjon

Samtlige studier som studeres i denne oppgaven (Jevne & Ulvik, 2022; Samsonsens et al., 2023; Sudland & Neumann, 2021) påpeker at høykonfliktnivå, som er fastlåst, i omsorgssituasjonen påvirker og skader barnets utvikling. Omsorgssvikt er manglende evne til å dekke barnets grunnleggende omsorgsbehov, og defineres som skadelig (Kvillo, 2022, s. 499). Understimuli kan skade barnets utvikling. Foreldres relasjonskompetanse og psykiske fungering har betydning for evnen til å opprettholde omsorgsevne til tross for en foreldrekonflikt (s. 498). I høykonfliktsituasjoner kan foreldrene som i utgangspunktet skal være omsorgspersoner, i stedet involvere barnet i foreldrekonflikten, og setter barnet opp mot den andre omsorgspersonen. Barnet kan da få en såkalt parentifisert rolle (Haugland, 2006).

Barnevernsarbeideren må vurdere omsorgsevnen til begge foreldrene, og som vist under forrige tema er dette spesielt utfordrende når foreldrene er i en opprivende konflikt med hverandre (Sudland & Neumann, 2021, s. 138). Å leve med en vedvarende høykonflikt påvirker foreldres omsorgsevne. Kompliserende faktorer som psykiske uheld, rus og aggressiv atferd kan være til stede hos foreldrene (Jevne & Ulvik, 2022, s. 22). Noen foreldre beskriver selv at det å være i vedvarende konflikt er emosjonelt tungt. Og saker som handler om opplevd omsorgssvikt hos den andre forelder er særlig emosjonelt utfordrende for foreldre. Disse sakene oppleves også spesielt belastende for barnevernsarbeideren. Foreldrekonflikter skyldes dårlig kommunikasjon, og manglende evne til å samarbeide. Fastlåste høykonfliktsaker vurderes som omsorgssvikt for barnet (Jevne & Ulvik, 2022; Samsonsens et al., 2023). En bekymringsmelding vedrørende barnets omsorgssituasjon, skal tas like alvorlig som ellers, når foreldrene er i konflikt med hverandre (Jevne & Ulvik, 2022; Samsonsens et al., 2023). Først og fremst er det nødvendig for barnevernsarbeideren å kartlegge symptomer hos barnet og hvordan barnet påvirkes av foreldre som ikke evner å legge konflikten til side å sette barnet først. Dersom kartleggingen viser at barnet blir skadelidende og står i en uutholdelig bosituasjon, må barnevernet sette inn tiltak, det er barnevernets mandat jf. barnevernsloven §§3-1 og 3-3.

Dersom det foreligger en bekymring med konkret innhold om barnets omsorgssituasjon på bakgrunn av foreldrekonflikt, skal barnevernet undersøke saken etter bestemmelsen jf. barnevernsloven §2-2. Videre påpeker Samsonsen et al., (2023) at høykonfliktsaker som kjennetegnes av sterk aggresjon, fiendtlighet og mistillit mellom foreldrene (s. 18). Imidlertid er det gjennomgående at konflikten er langvarige, gjerne over når foreldrene ikke viser evne til å ta ansvar for å stoppe konflikten (Sudland & Neumann, 2021, s. 145). Et annet relevant punkt er foreldrenes reduserte evne, til å se at konflikten påvirker barna negativt (Sudland & Neumann, 2021, s. 24). Samtlige artikler i denne studien Jevne & Ulvik, 2022; Samsonsen et al., 2023; Sudland & Neumann, 2021 omtaler barnevernsarbeiderens saksbehandling som forankret i skjønn gjennom kunnskapsbaserte rammer, som lover og metoder. Hva som er «god nok omsorg» er en skjønsmessig vurdering, men kunnskapsbaserte modeller skal legges begrensninger på et fritt skjønn. Det er avgjørende at av viser barnevernsarbeideren har tilstrekkelig kunnskap til å se barnet som en del av et komplekst familiesystem i konflikt både på individ og systemnivå (Stokkebekk et al., 2019, s. 109).

Sudland og Neumann (2021) beskriver at barnevernsarbeiderne utfordres når de skal vurdere risikofaktorer opp mot ressurser hos foreldrene (s. 138). Der enkelte barnevernsarbeidere vil vektlegge foreldrenes ressurser vil andre se den emosjonelle omsorgssvikten tydeligere som følge av konflikter. Barnevernsarbeiderens kompetanse knyttet til høykonflikt og emosjonell omsorgssvikt kan påvirke deres vurdering (Jevne & Ulvik, 2022; Samsonsen et al., 2023; Sudland & Neumann, 2021). Først og fremst hvor det er knyttet til bekymring for emosjonell omsorgssvikt, som ved fastlåste foreldrekonflikter. Etisk vurdering fra barnevernsarbeiderens risikovurderinger, og faglig skjønn. Gjenspeiles i fortolkningene til barnevernsarbeiderens kompetanse og kunnskaper omkring omsorgssvikt. Først og fremst påvirkes barnevernsarbeidernes oppfatning av barnets materielle situasjon som i mange tilfeller er bra, det kan føre til at barnevernsarbeideren feilaktig tolker at omsorgssituasjonen er god nok (Sudland & Neumann, 2021, s. 149). I noen tilfeller kan derfor emosjonell omsorgssvikt overses. En barnevernsarbeider beskrev at hun prøvde å iverksette hjelpetiltak, for å hjelpe med veiledning til barnets beste. Hun ble imidlertid møtt med likegyldighet, lite samarbeidsvilje, og lite egenforståelse fra foreldrenes side om hvordan barnet skades av foreldrenes konflikt (s. 146). Dette eksempelet beskriver hvor utfordrende det kan være å nå frem med gode tiltak for å hjelpe barn som lever med høykonfliktnivå.

5.2.3 Barnevernsarbeiderens rolle utfordres i møte med lovverket

Samsonsens et al., (2023) viser at barnevern og familievern er to viktige instanser i høykonfliktsaker. En utfordring barnevern møter i arbeidet med høykonfliktnivå i omsorgssituasjonen gjelder forholdet mellom barnelova og barnevernsloven (Jevne & Ulvik, 2022; Samsonsens et al., 2023). Profesjonsutøverne, både ansatte i barnevernet og familievernet opplever høykonfliktsaker som særlig krevende. Imidlertid er det nødvendig å få til et godt samarbeid mellom barnevern og familievern, selv om de styres av ulike lovverk. Det er spesielt viktig for å få slutt på konflikten og få til en god avtale mellom foreldrene. Dersom de ikke lykkes med dette, må domstolene avgjøre foreldreansvaret etter barnelovas bestemmelser jf. bl §56. I noen tilfeller beskriver informantene at barnevern og familievern i liten grad samarbeider og kjenner til hverandres arbeid (Samsonsens et al., 2023, s. 26). Dette er uheldig med tanke på barnets beste.

Bekymringer relatert til omsorgssituasjonen reguleres av bestemmelser av kapittel 2 i barnevernsloven. Barnets personlige forhold, altså samvær med foreldre, fast bosted og forelderansvar reguleres imidlertid av barnelova kapittel 5 og 6 (Haugli, 2008, s. 336). Familievernet skal bistå med råd og veiledning til foreldre med mål om å komme frem til en avtale som regulerer disse forholdene. Det følger av bestemmelsen jf. familievernkontorloven, første ledd annet punktum og tredje ledd. Funn i studiene til Jevne & Ulvik, 2022; Samsonsens et al., 2023 kan tyde på at lovverket ikke er tydelig nok for å klargjøre rollene til henholdsvis barnevernet og familievernet. Det som kan være uklart er hvorvidt det er barnevernet eller familievernet som skal håndtere den enkelte sak. Det kan være vanskelig å skille på hva som er en bekymring knyttet til barnets omsorgssituasjon og hva som er en sak som kan løses med rådgivning av foreldre hos familievernet. Det er en utfordring å få barnevernet og familievernet til å samarbeide tilstrekkelig om et fokus på barnets perspektiv i stedet på at hovedfokus rettes mot foreldrene i det tverrsektorielle arbeidet høykonfliktsaker.

Samsonsens et al., (2023) påpeker at barnevernet ikke har myndighet til å gå inn å iverksette avgjørelser om barnets samvær med foreldrene eller bosituasjon. Saken kan reises for domstolene hvor bestemmelsen er regulert i jf. bl §56 etterfulgt av barnets beste jf. bl. §48 dersom foreldrene ikke blir enige etter meklingstime ved familievernkontoret (Haugli, 2008, s. 371). Barnelova begrenser også barnevernsarbeiderens autoritet når det er mistanke om

overgrep ved samvær, som kan oppleves som maktesløshet for barnevernsarbeideren (Jevne & Ulvik, 2022, s. 21). Barnevernet har likevel en viktig rolle knyttet til å bidra med informasjon om barnets omsorgssituasjon, ved fremstilling av en sak i domstolene (s. 29).

5.2.4 Manglende systematisk arbeid i tverrsektorielt samarbeid

Manglende systematisk arbeid beskrives av informantene som en viktig årsak til at som det tverrsektorielle samarbeidet bremses (Samsonsen et al., 2023, s. 23). Det viser seg å være utfordrende å definere et felles mål for arbeidet. Systematisk arbeid er særs viktig i høykonfliktsaker for å få til gode samarbeidsstrukturer. Dette er saker som utfordrer det tverrsektorielle samarbeidet på grunn av vanskelig samarbeid med foreldre, samt vansker med å finne fungerende tiltak både i barnevernet og familievernnet (s. 24). Noen informanter forteller at akutthjelmer tas i bruk i mangel av andre fungerende løsninger. Det er viktig å utvikle bedre systematisk arbeid i tverrsektorielt samarbeid for å kunne håndtere saker med høykonfliktnivå bedre i fremtiden (Jevne & Ulvik, 2022; Samsonsen et al., 2023; Sudland & Neumann, 2021). Dagens mangelfulle samarbeid tyder på at det er behov for et utviklingsarbeid som kan styrke arbeidet som barnevernet og familievernnet har et felles ansvar for der barn lever med høykonfliktnivå.

6.0 Avslutning

Det viser seg at barn som lever med høykonflikt i omsorgssituasjonen over tid kan påvirkes negativt. Barna har vesentlig høyere risiko for å utvikle sinneproblemer, antisosial atferd og andre adferdsproblemer, psykiske uhelse og skolevegring. Foreldrene skal ivareta barnets omsorgsbehov og utvikling. Dersom foreldre ikke klarer å ivareta barnet, skal barnet være beskyttet av grunnbestemmelsen i barnevernsloven §1-1 som skal sikre barn og unges oppvekstvilkår og trygge rammer. Barnevernet skal bidra med nødvendig hjelp til rett tid dersom et barn lever under forhold som kan skade deres helse eller utvikling.

Funn i denne studien viser at saker hvor barn lever med høykonfliktnivå i to hjem er utfordrende for barnevernsarbeidere. Det er behov for systematisk arbeid i tverrsektorielt samarbeid og kompetanseutvikling for barnevernsarbeideren, for å bedre kunne hjelpe disse barna. Informantenes beskrivelser av utfordringene knyttet til dette arbeidet, tyder på at det er behov for mer forskning og utviklingsarbeid for å bedre oppfølgingen og samarbeidet rundt barna og deres foreldre.

Mentaliseringsevnen hos foreldre i høykonflikt er ofte redusert. Dette påvirker barnets utvikling i form av tilknytning, evne til selvregulering og sosial kompetanse. I høykonflikter kan foreldrene bli mentalt utilgjengelige for barnet, og dermed opplever ikke barnet foreldrene som de signifikante andre. Barnevernet bør tilby foreldrene foreldrestøttende veiledning som kan bidra til økt mentaliseringsevne og dermed økt omsorgsevne for barnet.

Barnevernet og familievernnet reguleres av ulike lover. Utfordringer knyttet til hvem som har ansvar når i sakene med høykonfliktnivå fremstår uavklart for barnevernsarbeiderne (Jevne & Ulvik, 2022; Samsonsen et al., 2023; Sudland & Neumann, 2021). Dette vanskeliggjør et godt tverrsektorielt samarbeid mellom barnevernet og familievernnet. I saker med høykonfliktnivå bør det derfor jobbes videre med å forbedre dette samarbeidet.

Litteraturliste

Apeland, A. (2005). Parent Management Training – Oregonmodellen: Allianse og samarbeid.

Tidsskrift for Norsk psykologforening, 42(7). <https://psykologtidsskriftet.no/fra-praksis/2005/07/parent-management-training-oregonmodellen-allianse-og-samarbeid>

***7sider**

Apeland, A., & Laland, H. (2018). *Emosjonsregulering hos foreldre i høykonfliktfamilier*

illustrert ved PMTO (4/2018 utg.). Nasjonalt utviklingscenter for barn og unge,

NUBU. [https://www.forebygging.no/Artikler/2018/Emosjonsregulering-hos-foreldre-](https://www.forebygging.no/Artikler/2018/Emosjonsregulering-hos-foreldre-i-hoykonfliktfamilier-illustrert-ved-PMTO/)

[i-hoykonfliktfamilier-illustrert-ved-PMTO/](https://www.forebygging.no/Artikler/2018/Emosjonsregulering-hos-foreldre-i-hoykonfliktfamilier-illustrert-ved-PMTO/) ***13sider**

Barne-, likestillings- og inkluderingspartementet. (2013). *Forholdet mellom barnevernloven og*

barneloven (Brosjyre Q-1211B; Barneverntjenestens rolle der foreldrenes konflikter

går ut over barnets omsorgssituasjon).

<https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/bld/skjema/bua/rapportering20barnevern/veileder.forholdet.mellom.barneloven.og.barnevernloven.pdf> ***45sider**

Barnelova. (1981). *Lov om barn og foreldre* (LOV-1981-04-08-7). Lovdata.

<https://lovdata.no/lov/1981-04-08-7>

Barne- og familiedepartementet. (2021). *Endringer i lover og forskrifter fra 1. Januar 2022*

fra Barne- og familiedepartementet. Regjeringen.no.

[https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/endringer-i-lover-og-forskrifter-fra-1.-januar-](https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/endringer-i-lover-og-forskrifter-fra-1.-januar-2022-fra-barne-og-familiedepartementet/id2892979/)

[2022-fra-barne-og-familiedepartementet/id2892979/](https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/endringer-i-lover-og-forskrifter-fra-1.-januar-2022-fra-barne-og-familiedepartementet/id2892979/)

Barnevernsloven. (2021). *Lov om barnevern* (LOV-2021-06-18-97). Lovdata.

<https://lovdata.no/LTI/lov/2021-06-18-97>

Befring, E. (2020). *Sentrale forskningsmetoder*. Cappelen Damm Akademisk. ***20 sider**

Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research*

- in Psychology*, 3(2), 77–101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving* (7. utg.). Gyldendal.
- Det kongelige barne- og likestillingsdepartement. (2007). *Oppgave- og ansvarsfordeling mellom kommuner og statlig barnevernsmyndigheter- herunder om betalingsordninger i barnevernet* (Rundskriv Q-06/2007).
- Ekteskapsloven. (1991). *Lov om ekteskap (ekteskapsloven)—Lovdata*. Lovdata. <https://lovdata.no/lov/1991-07-04-47>
- Familievernkontorloven. (1997). *Lov om familievernkontorer* (LOV-1997-06-19-62). Lovdata. <https://lovdata.no/lov/1997-06-19-62>
- Forvaltningsloven. (1967). *Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker* (LOV-1967-02-10). <https://lovdata.no/lov/1967-02-10>
- Gard, H. S., & Wæhler, T. (2019, august 20). *Slik hjelper vi barn i høykonfliktfamilier*. <https://fontene.no/fagartikler/slik-hjelper-vi-barn-i-hoykonfliktfamilier-6.47.636568.4e83e5b5d8> *7sider
- Gjedrem, J. (2018). Barnets beste. I T. A. Ask & S. B. Eide (Red.), *Barnevernets begreper—I bevegelse* (ss. 63–78). Gyldendal.
- Grunnloven. (1814). *Kongeriket Norges Grunnlov*. Lovdata. <https://lovdata.no/lov/1814-05-17-bm>
- Gundersen, I. M. (2022). Mekling på familievernkontoret eller behandling i domstolen? *Tidsskrift for familierett, arverett og barnevernrettslige spørsmål*, 20(1), 67–71. <https://doi.org/10.18261/fab.20.1.4> *5sider
- Haugland, B. S. M. (2006). Barn som omsorgsgivere: Adaptiv versus destruktiv parentifisering. *Tidsskrift for Norsk psykologforening*, 43(3). <https://psykologtidsskriftet.no/fagartikkel/2006/03/barn-som-omsorgsgivere-adaptiv-versus-destruktiv-parentifisering> *10sider

- Haugli, T. (2008). Lov om barn og foreldre. *Jussens Venner*, 42(6), 325–388.
<https://doi.org/10.18261/ISSN1504-3126-2007-06-01> *63sider
- Heggdalsvik, I. K. (2020). Fastlåste foreldrekonflikter. *Fokus på familien*, 48(2), 74–95.
<https://doi.org/10.18261/issn.0807-7487-2020-02-02> *21sider
- Helland, M. S., & Borren, I. (2015). *Foreldrekonflikt* (2015:3). Nasjonalt folkehelseinstitutt.
<https://www.fhi.no/globalassets/dokumenterfiler/rapporter/2015/rapport-2015-foreldrekonflikt-pdf.pdf> *60sider
- Jensberg, H., Ådnanes, M., Haugen, G. M. D., Rantalaiho, M., & Husum, T. L. (2012).
Hvordan oppleves meklingsordningen av foreldrene? – Resultater fra evaluering av mekling etter ekteskapslov og barnelov. *Fokus på familien*, 40(2), 100–121.
<https://doi.org/10.18261/ISSN0807-7487-2012-02-02> *20sider
- Jevne, K. S., & Ulvik, O. S. (2022). Barnevernets møte med foreldrekonfliktsaker. 2, 12(18–32). <https://fontene.no/forskning/barnevernets-mote-med-foreldrekonfliktsaker-6.584.865353.bb82a8e2bd>
- Killén, K. (2017). *Profesjonell utvikling og faglig veiledning* (5. utg.). Gyldendal Akademisk.
*25sider
- Killén, K. (2019a). *Barndommen varer i generasjoner*. Kommuneforlaget. *90sider
- Killén, K. (2019b). *Sveket II ansvar og (be)handling* (5. utg.). Kommuneforlaget. *20sider
- Killén, K. (2021). *Sveket I risiko og omsorgssvikt—Et helseproblem* (6. utg.). Kommuneforlaget. *85sider
- Kojan, B. H., & Christiansen, Ø. (Red.). (2016). Å fatte beslutninger i barnevernet. I *Beslutninger i barnevernet* (Universitetsforlaget, ss. 19–33).
- Kvello, Ø. (2007). *Utredning av atferdsvansker, omsorgssvikt og mishandling*. Universitetsforlaget. *50sider
- Kvello, Ø. (2012). Oppvekstmiljø og sosialisering. I *Sosialiseringsbegreper*. Gyldendal

Akademisk.

Kvello, Ø. (2013). Som ansatt i barnehagen setter man spor i barna. I K. Lamer, I. Øien, & Ø.

Kvello (Red.), *Barn i utvikling* (2. utg., s. 15–27). Gyldendal Akademisk. ***12sider**

Kvello, Ø. (2015). *Barn i risiko: Skadelige omsorgssituasjoner* (2. utg.). Gyldendal

Akademisk. ***300 sider**

Kvello, Ø. (2022). Barn som vokser opp med omsorgssvikt, mishandling og vold. I R.

Karlsdottir, Ø. Kvello, & I. D. Hybertsen (Red.), *Grunnbok i pedagogisk psykologi* (s. 481–499). Fagbokforlaget. ***18sider**

Læret, O. K., & Skivenes, M. (2016). Kvalitet og legitimitet i barnevernets beslutninger. I Ø.

Christensen & B. H. Kojan (Red.), *Beslutninger i barnevernet* (ss. 34–47).

Malterud, K. (2011). *Fokusgrupper som forskningsmetode for medisin og helsefag* (3. utg.).

Universitetsforlaget. ***10sider**

Martinsen, J. T. (2012). Et kritisk blikk på evidensbaseringen i det statlige barnevernet: – Hva virker og hvorfor? *Tidsskriftet Norges Barnevern*, 89(1–2), 58–69.

<https://doi.org/10.18261/ISSN1891-1838-2012-01-02-06> ***11sider**

Nadim, M. (2015). Generalisering og bruken av analytiske kategorier i kvalitativ forskning.

Sosiologisk tidsskrift, 23(3), 129–148. <https://doi.org/10.18261/ISSN1504-2928-2015-03-01> ***19sider**

Ogden, T. (2022). *Sosial kompetanse og problematferd blant barn og unge* (2. utg.).

Gyldendal. ***30sider**

Rønbeck, K., Hagen, T., & Haavind, H. (2010). Foreldreposisjoner i bevegelse: Fra fastlåst konflikt til utvidet omsorg og empati for egne barn. *Tidsskrift for Norsk psykologforening*, 47(8).

<https://psykologtidsskriftet.no/fagartikkel/2010/08/foreldreposisjoner-i-bevegelse-fra-fastlast-konflikt-til-utvidet-omsorg-og> ***20sider**

Samsonsen, V., Heggdalsvik, I. K., & Iversen, A. C. (2023). Samarbeidsutfordringer mellom familievern og barneverntjenester i saker med høy grad av foreldrekonflikt. *Fontene forskning*, 15(2), 17–29.

Schwartz, R., & Hart, S. (2009). *Fra interaksjon til relasjon*. Gyldendal Akademisk. ***60sider**

Skjørten, K. (2021). Foreldretvister for lagmannsrettene – fordeling av barn mellom mor og far. *Tidsskrift for familierett, arverett og barnevernrettslige spørsmål*, 19(2), 95–114.

<https://doi.org/10.18261/issn.0809-9553-2021-02-02> ***19sider**

Skårderud, F., & Sommerfeldt, B. (2008). Mentalisering – et nytt teoretisk og terapeutisk begrep. *Tidsskrift for Den norske legeforening*.

<https://tidsskriftet.no/2008/05/kronikk/mentalisering-et-nytt-teoretisk-og-terapeutisk-begrep> ***3sider**

Stokkebekk, J., Iversen, A. C., Hollekim, R., & Ness, O. (2019). “Keeping balance”, “Keeping distance” and “Keeping on with life”: Child positions in divorced families with prolonged conflicts. *Children and Youth Services Review*, 102, 108–119.

<https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2019.04.021>

Støren, I. (2013). *Bare søk!* (Cappelen Damm akademisk). ***20sider**

Sudland, C., & Neumann, C. B. (2021). «For det er jo alvorlige saker». *Tidsskriftet Norges Barnevern*, 98(2), 136–152. <https://doi.org/10.18261/ISSN1891-1838-2021-02-05>

Thidemann, I. J. (2019). *Bacheloroppgaven for sykepleierstudenter* (2. utg.).

Universitetsforlaget.

Vallesverd, V. U. (2018). Omsorgssvikt. I T. A. Ask & S. B. Eide (Red.), *Barnevernets begreper* (ss. 99–111). Gyldendal.

Åm, H., & Magin, M. (2022). Bruk av andres forskning. I I. Stuvøy, G. Tøndel, & A. Tjora (Red.), *En smak av forskning* (s. 145–154). Cappelen Damm.

=1063 sider selvvalgt pensum.